

Naar een interventie tegen geldezels Een pilot in de gemeente Haarlem

Een geldezel of money mule is iemand die zijn of haar bankrekening laat misbruiken voor criminele doeleinden.

Doel:

Inzicht krijgen in kenmerken van geldezels, de rol van geldezels in de werkwijze van cybercriminele netwerken en mogelijke interventies die hierbij aansluiten.

Methode:

Analyse wetenschappelijke literatuur, 10 expert interviews (met jongerenwerkers, politie, reclassering, HALT, Openbaar Ministerie, bank), 2 focus groepen met lokale en regionale stakeholders (o.a. gemeente Haarlem, politie, jongerenwerkers, HALT).

Conclusies:

- **Weinig empirisch onderzoek.**
Er is nog weinig empirisch onderzoek gedaan naar geldezels.
- **Geldezels vormen een cruciale schakel binnen crime script.**
Geldezels worden gebruikt door criminelen om het financiële spoor van een delict naar de criminelen te verbergen. Illegaal verkregen geld wordt cash opgenomen vanaf de rekening van de geldezel.
- **Geen duidelijk profiel.**
Geldezels vormen een heterogene groep en het opstellen van een profiel is dan ook lastig. Wel komt naar voren dat het vooral lijkt te gaan om kwetsbare personen die als geldezel worden ingezet. Uit de literatuur en expertinterviews zijn de volgende terugkerende kenmerken van geldezels te herkennen:
 - Man
 - Jong
 - Lager opgeleid
 - Afkomstig uit wijken met een lagere sociaaleconomische status

- **Ronselen gebeurt via-via.**
Het ronselen van geldezels lijkt met name via-via plaats te vinden. Dit gebeurt zowel online (via oproepen op sociale mediakanalen als Telegram, Snapchat en Instagram) als offline (via sociale kringen op onder meer scholen). Minder genoemde methoden zijn 'job scams' en spam.
- **Motieven zijn lastig te bepalen.**
Net als het profiel, is ook het motief lastig vast te stellen, met name omdat niet altijd duidelijk is of het om daders of slachtoffers gaat. Drie motieven die het vaakst voorkomen volgens de literatuur en respondenten:
 - Snel geld willen verdienen
 - Verwerven van status
 - Geloven in smoesjes die ronselaars vertellen
- **Situationele criminaliteitspreventie.**
Er is sprake van een subcultuur onder jongeren waarin status en geld een belangrijke rol spelen. Verstoor de subcultuur die het crimineel gedrag van geldezels normaliseert.

